«Ἐγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή»
(Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωή ἐστι»
(Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΓ΄. — Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἰουνίου 1936 — Ἀριθ. 1242

ΠΛΗΡΩΝΕΙΣ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΟΒΟΥΛΙΑΝ ΣΟΥ

Νὰ συνεταιρισθῇς μὲ τὸν ἄφρονα—καὶ τοιοῦτον ὀνομάζει ὁ θεόπνευστος Σολομῶν τὸν ὑλόφρονα, τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἀσυνείδητον.—Ἀλλὰ θὰ σὲ δολιευθῇ. Ἀλλὰ θὰ σὲ ἐξαπατήσῃ. Ἀλλὰ θὰ ζητήσῃ νὰ σπαταλήσῃ εἰς βάρος σου, ἢ τὸ ὀλιγώτερον νὰ σὲ ἐκμεταλευθῇ.

Βασίζεσαι εἰς τὰ ʼμμάτια σου, ὡς λέγεις. Καὶ ἔχεις πεποίθησιν εἰς τὴν ἀντίληψίν σου καὶ εἰς τὴν ἐπαγρύπνησίν σου. Πολὺ καλά. Ἀλλὰ λησμονεῖς λοιπόν, ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος; Καὶ ξεχάνεις τόσα ἐνδεχόμενα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀπειλεῖται ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων;

Μία ἁπλῆ ἀδιαθεσία εἶνε ἱκανὴ νὰ σὲ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὰς ἐργασίας σου. Πολὺ περισσότερον μία ἀσθένεια βραχυτέρας ἢ μακροτέρας διαρκείας. Ποῦ θὰ εἶνε τότε τὰ ʼμμάτια σου, περὶ τῶν ὁποίων λέγεις, ὅτι «τὰ ἔχεις τέσσαρα;» Ὁλόκληρον τὸ κατάστημά σας καὶ ὅλη ἡ ἐργασία σας θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν διάθεσιν καὶ εἰς τὴν διεύθυνσιν μόνου τοῦ συνεταίρου σου. Περὶ τοῦ τί θὰ κάμῃ δὲ τώρα αὐτός, δὲν ἠμπορεῖς νὰ εἴπῃς «ὁ Θεὸς καὶ ἡ ψυχή του». Διότι ὁ ἄφρων Θεὸν δὲν ἔχει ἄλλον παρὰ μόνον τὸ συμφέρον του, τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὀρέξεών του, τὴν κοιλίαν του καὶ τὰ εὐτελῆ πάθη του. Ἐὰν δὲ προσέθετα ἀκόμη, ὅτι οὔτε ψυχὴν ἔχει, δὲν θὰ ἔλεγα ὑπερβολήν. Διότι εἶνε μὲν ἄνθρωπος καὶ δὲν στερεῖται καὶ αὐτὸς ψυχῆς ἀθανάτου, ἀλλʼ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἔχει ἤδη ἀπονεκρωθῆ πᾶν συναίσθημα ἀνώτερον καὶ πᾶσα ἰδέα εὐγενής. Τί ὠφελεῖ, ἐὰν ἔχῃ ψυχήν, ὅταν αὐτὴ εἶνε δούλη τοῦ σώματός του; Καὶ τί σημαίνει, τὸ ὅτι δὲν στερεῖται ψυχῆς, ὅταν σκέπτεται καὶ ἐνεργῇ ὡς νὰ ἦτο μόνον σάρξ;

Ἀλλʼ ὁμιλῶ περὶ ἀδιαθεσίας ἢ περὶ ἀσθενείας μόνον. Καὶ διατί λοιπὸν θὰ ἀποκλεισθῇ ὁ θάνατος; Ἄνθρωπος δὲν εἶσαι; Καὶ δὲν εἶνε ὁ θάνατος κοινὴ κληρονομία ὅλων τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ; Φαντάσου λοιπὸν νὰ ἀποθάνῃς καὶ νὰ ἀφήσῃς τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰ ἀνήλικα παιδιά σου νὰ κανονίσουν τοὺς ἐκκρεμεῖς τοῦ ἐμπορίου σου λογαριασμοὺς μὲ τὸν ἄφρονα συνέταιρόν σου. Ἐκινδύνευες νὰ γελασθῇς καὶ νὰ ἐξαπατηθῇς σύ, ὁ ὁποῖος ἤξευρες τί εἶχες καὶ τί ἔδιδες καὶ εἶχες πλήρη γνῶσιν τῆς ὅλης κινήσεως τοῦ ἐμπορίου σου. Καὶ περιμένεις τώρα νὰ μὴ ἐξαπατηθῇ ἡ ἀνίδεος καὶ ἄπειρος εἰς τὸ ἐμπόριον χήρα σου καὶ τὰ ἀνήλικα ὀρφανά σου;

Ὢ! ταλαίπωρε. Πρὸς τί συνεδυάζεσο καὶ συνειργάζεσο μὲ τὸν ἄφρονα; Ἀφοῦ τὸν ἤξευρες, ὅτι ἦτο ἄφρων καὶ ἀσυνείδητος καὶ ὅτι πᾶσα ἰδέα δικαιοσύνης ἦτο ἄγνωστος καὶ ξένη πρὸς αὐτόν, διατί νὰ συνεταιρισθῇς μαζύ του; Ἐδελεάσθης ἴσως ἀπὸ τὴν «καπατσοσύνην» του. Ἐσκέφθης, ὅτι εἰς τὰς μετὰ τῶν πελατῶν διαπραγματεύσεις συμφέρει κάπως καὶ ἡ ψευτιά. Δηλαδὴ ἔγινες καὶ σὺ ἔν τινι βαθμῷ ἄφρων καὶ ἀσυνείδητος. Πλήρωσέ τα λοιπόν. Ἀφοῦ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ψευτιὰ σὲ ἐδελέασαν, πρέπει καὶ σὺ μὲ τὴν σειράν σου νὰ πληρώσῃς τὰς εὐθύνας των καὶ τὴν ἐνοχήν των. Ἐὰν δὲν ἦσο καὶ σὺ ἄφρων, δὲν θὰ προέβαινες εἰς καμμίαν σύμπραξιν καὶ συνεργασίαν μὲ τὸν ἄφρονα. Ἐσκέφθης μὲ κάποιαν ὑστεροβουλίαν. Εἱλκύσθης ἀπὸ τὴν προσδοκίαν τοῦ μεγαλειτέρου κέρδους, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπέβλεψες μὲ κάποιαν ἐλαστικότητα συνειδήσεως. Καὶ ἀντὶ νὰ βγῇς εἰς τὸ τέλος κερδισμένος, ἐπλήρωσες τὴν ὑστεροβουλίαν σου ἀκριβά. Ποῖος πταίει;

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΤΟ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ (*)

Τὸ καθῆκον καὶ προνόμιόν μας. «Ἡ στάσις αὕτη τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸν Χριστὸν πρέπει νὰ διατηρηθῇ καθʼ ὅλην τὴν ζωήν μας, διότι δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἐφʼ ὅσον μένομεν ἐν τῷ σώματι ὑπάρχει πάντοτε τὸ ἐνδεχόμενον ὅτι αἱ σαρκικαὶ ἐπιθυμίαι καὶ ἡδοναί του δύνανται νὰ μᾶς ρίψουν καὶ νὰ μᾶς σύρουν εἰς τὸν βόρβορον. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους ἔλεγεν, ὅτι ἐφοβεῖτο «μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένηται» (9. 27). Ἡ λέξις αὕτη «ἀδόκιμος» συναντᾶται ὀκτὼ φορὰς εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ μεταφράζεται τὰς ἓξ μὲν φορὰς φαῦλος, τὴν δὲ μίαν ἀπόβλητος καὶ τὴν ἄλλην ἀπερριμμένος, ἐφαρμόζεται δὲ ἡ λέξις «ἀδόκιμος» εἰς

(*) Συνέχεια τοῦ προεδρικοῦ λόγου τοῦ ἄγγλου Albert C. Carless, καθηγητοῦ τῆς Ἰατρικῆς, ἑταίρου τῆς βασιλικῆς χειρουργικῆς Ἑταιρείας κλπ.

τὸν εἰδωλολατρικὸν ἐκεῖνον κόσμον, ὁ ὁποῖος ἐσκεμμένως ἠγνόησε τὸν Θεόν (Ρωμ. 1. 28)· εἰς ψευδοδιδασκάλους ὡς ὁ Ἰαννῆς καὶ ὁ Ἰαμβρῆς, οἱ ὁποῖοι ἀνθίστανται εἰς τὴν ἀλήθειαν (2. Τιμοθ. 3. 8)· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, ἡ ὁποία ἀπορρίπτεται ὅταν παράγῃ μόνον ἀκάνθας καὶ τριβόλους καὶ εἶνε ἐγγὺς κατάρας καὶ τῆς ὁποίας τὸ τέλος εἰς καῦσιν (Ἑβρ. 6. 8). Τοιοῦτο λοιπὸν κατάντημα (δηλαδὴ νὰ κριθῇ «ἀδόκιμος»), τὸ ὁποῖον ὁ Παῦλος ἀναγνωρίζει ὅτι εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ τοῦ συμβῇ, προσπαθεῖ νὰ ἀποφύγῃ ὑποτάσσων καὶ «δουλαγωγῶν» τὸ σῶμά του· μεταχειρίζεται μάλιστα μίαν φράσιν τῆς πυγμαχίας, «ὑπωπιάζω», κτυπῶ κάτω ἀπὸ τὰ μάτια. Κατὰ παρόμοιον τρόπον ὁ Κύριος ἡμῶν διδάσκει νὰ ἐκκόψωμεν καὶ νὰ ἀπορρίψωμεν μέλος τι τοῦ σώματός μας, ἢ νὰ ἐκβάλωμεν ἕνα ὀφθαλμόν μας καὶ νὰ τὸν ρίψωμεν μακράν, ἐὰν διὰ τούτου προξενῆται ἠθικὴ βλάβη καὶ ἁμαρτία (Ματθ. 5. 2, 9, 30). Καὶ πάλιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολήν του μᾶς λέγει, ὅτι (ὡς ὀλίγον ἀνωτέρω εἶπεν) ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι συναπεθάνομεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ συνηγέρθημεν μετ' Αὐτοῦ, ὀφείλομεν νὰ νεκρώσωμεν ὡς διὰ σταυρώσεως τὰ μέλη ἡμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς (3. 5). Σθεναρὰ λοιπὸν ἀντίδρασις μᾶς συνιστᾶται διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ὡρισμένων κακῶν, σχετιζομένων πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκός· καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι δοκιμασίαι καὶ αἰσθήματα δυσάρεστα, ὅπως ἐκεῖνα ποὺ συνοδεύουν τὰς ἐπὶ τοῦ σώματος ἐγχειρίσεις, δυνατὸν νὰ ἀπαιτηθοῦν, διὰ νὰ διορθώσωμεν τὰ ἐλαττώματά μας ἐν τῇ ζωῇ μας.

»Φυσικὰ ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς διδασκαλίας ὡδήγησεν εἰς ὑπερβολὰς κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ ἡ νέκρωσις τῆς σαρκὸς εἰς μοναστικὰ καὶ παρόμοια ἱδρύματα ἔφερεν ἀπερίγραπτον δυστυχίαν εἰς ἀνθρώπους, ποὺ ἐζήτουν τὸν Κύριον ἐν ἀληθινῇ ἀφοσιώσει. Εἰς τὸ ἕβδομον κεφάλαιον τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς παρίσταται γραφικώτατα ἡ μάχη μεταξὺ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ πνεύματος. Καὶ πολλοὶ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ ἤνωσαν μετὰ τοῦ Παύλου τὸν θρῆνόν των, ὅτι ἐνῷ θὰ ἤθελον νὰ πράξουν τὸ καλόν, εὑρίσκουν ἔμπροσθέν των τὸ κακόν· καὶ περιῆλθον εἰς τὴν αὐτὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ κραυγάσουν: «Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;» (Ρωμ. 7. 24). Ἡ προσπάθεια ὅπως ἐπιτύχῃ τις τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς νεκρώσεως τοῦ ἑαυτοῦ του, διὰ τῆς νηστείας καὶ τῶν παρατεταμένων ὡρῶν μοναξίας καὶ προσευχῆς, ὑπενθυμίζει τὴν μέθοδον μὲ τὴν ὁποίαν ἐζήτουν νὰ θεραπεύσουν τοὺς πυρετοὺς κατὰ τὸν παλαιὸν καιρόν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἀφαιμάξεις, ἐφιδρωτικά, καθάρσια καὶ ἀσιτία, ἦσαν οἱ συνήθεις τρόποι τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν κακῶν χυμῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπετίθετο ὅτι προξενοῦν τὴν ἀσθένειαν. Μεγάλη φθορὰ προέκυψεν ἀπὸ τὰς τοιαύτας ἐκδηλώσεις τῆς ἀγνοίας. Ὅταν ὅμως ὁ Παστὲρ ἀνεκάλυψεν, ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν νοσημάτων τούτων προέρχονται ἐκ μικροβίων καὶ ὅτι ἠδύναντο νὰ θεραπευθοῦν ἢ νὰ προληφθοῦν διὰ καταλλήλου ὀρροθεραπείας ἢ δι' ἐμβολιασμοῦ· ὅταν ὁ Λίστερ ἐφήρμοσε τὴν γνῶσιν ταύτην διὰ τὴν πρόληψιν καὶ θεραπείαν τῆς χειρουργικῆς σήψεως· ὅταν ὁ Κὼχ ἀπέδειξε τὴν ἐκ βακίλλων καταγωγὴν τῆς φθίσεως καὶ ἄλλων τινῶν νοσημάτων, τότε ἤρχισε νὰ ἐπιχύνεται φῶς εἰς τὸ σκότος μας· κατέστη τότε φανερὸν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐμπεριέχει δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐὰν μόνον ἐτονώνοντο καὶ καθίσταντο ἱκαναὶ πρὸς χρησιμοποίησιν, θὰ ἠδύναντο νὰ προλάβουν ἢ καὶ νὰ θεραπεύσουν τὰς παθήσεις ταύτας εἰς πολλὰς περιπτώσεις. Τοιουτοτρόπως διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δυνάμεων τούτων τῆς ἀντιδράσεως μᾶλλον, παρὰ διὰ τῆς σπατάλης τῶν δυνάμεων τοῦ πάσχοντος, μὲ τὴν ματαίαν προσπάθειαν νὰ ἀπομακρυνθοῦν οἱ παράγοντες τοῦ νοσήματος, οἱ ἐν τῷ σώματι ὑπάρχοντες νόμοι τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑγείας θὰ ἠδύναντο νὰ μᾶς ἀπελευθερώσωσιν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς νόσου καὶ τοῦ θανάτου, τὸν ὁποῖον ἐπιφέρουν οἱ βακτηριακοὶ ἐχθροί μας.

»Τοιοῦτό τι συμβαίνει καὶ εἰς τὰ πνευματικὰ ζητήματα. Ὅταν ἀφθονωτέρα ζωὴ εἰσκομίζεται εἰς τὸν Χριστιανὸν διὰ ζώσης ἐπικοινωνίας μὲ τὸν Χριστόν, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ κατοικῇ ἐντὸς ἡμῶν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τότε «ὁ νόμος τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» θὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ «ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου» τοῦ ὑπάρχοντος ἐντὸς ἡμῶν (Ρωμ. 8. 2). Τοιουτοτρόπως ἐν τῇ ἑνώσει μετὰ τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸ πνεῦμά μας ὑποτεταγμένον εἰς Ἐκεῖνον καὶ μὲ τὸ σῶμά μας χαλιναγωγούμενον καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ πνεύματος οὕτως ἡγιασμένου, δυνάμεθα νὰ λάβωμεν πεῖραν τοῦ τί σημαίνει νικῶσα ζωή, ἔστω καὶ ἂν ἀκόμη συνέβη νὰ κληρονομήσωμεν μίαν κακὴν κληρονομίαν ἐλαττωμάτων καὶ νὰ εὑρεθῶμεν εἰς ἕνα ἀνόσιον περιβάλλον.

»Ἐάν, λοιπόν, ὁ Θεὸς μᾶς ἐφωδίασε μὲ θαυμάσια σώματα ἱκανὰ νὰ φθάσουν εἰς ἀνέκφραστον βελτίωσιν, μὲ νοῦν ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἀναπτυχθῇ ὥστε νὰ ἐννοῇ κάπως τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς μεθόδους Του, μὲ πνεῦμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐναρμονισθῇ μὲ αὐτὸν τὸν Θεόν, τότε εἶνε καθῆκόν μας ἀλλὰ καὶ εὐτυχὲς προνόμιόν μας τὸ νὰ ἀκολουθῶμεν τὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου καὶ νὰ λέγωμεν ταπεινῶς μετ' Αὐτοῦ: «Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ Θεός» (ἰδοὺ ἔρχομαι καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ κάμω τὸ θέλημά Σου, Θεέ μου). Ὅπως ὁ Χριστὸς ἦλθε διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον, ποὺ τοῦ ἀνέθεσεν ὁ Πατήρ, καὶ μεταδώσῃ «τὰ ρήματα, ἃ δέδωκεν αὐτῷ» ὁ Πατήρ (Ἰω. 17. 4 καὶ 8), ἐπιβάλλεται καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ μεταδώσωμεν τὸ εὐαγγέλιόν Του εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ ἀναδειχθῶμεν συνεργοί Του. Τοῦτο δὲν εἶνε εὔκολον ἔργον καὶ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ παιδαγωγηθῶμεν διὰ νὰ μὴ κάμωμεν τοῦ κεφαλιοῦ μας καὶ χάσωμεν τὴν ἐπαφὴν μὲ Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος μόνος δύναται νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ ὁδοὺς πλάνης. Ἀλλὰ τοῦτο μὲ ἄγει εἰς τὸ τελευταῖον ζήτημά μας».

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Ο ΜΩΥΣΗΣ ΖΗΤΕΙ ΝΑ ΙΔΗ ΤΗΝ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τί ἔπρεπε λοιπὸν νὰ γίνῃ, ἀφοῦ εἶνε φύσει ἀδύνατον ὁ ἀσθενὴς ἄνθρωπος νὰ ἀνθέξῃ βλέποντας τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ; Ὁ Κύριος πληροφορεῖ τὸν Μωϋσῆν μὲ ἕνα τρόπον, ποὺ παρουσιάζει πολλὰς ὁμοιότητας καὶ ἀναλογίας πρὸς ὅσα συμβαίνουν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὅτι θὰ τοῦ ἐδείκνυε μέρος μόνον τοῦ μεγαλείου Του καὶ τῆς δόξης Του.

Τὸ πρόσωπόν Μου, τοῦ λέγει, δὲν θὰ σοῦ φανερωθῇ, γιατί δὲν ἀντέχεις νὰ τὸ ἴδῃς. Θὰ ἴδῃς μόνον τὰ ὀπίσθιά Μου. Δηλαδὴ ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Μωϋσῆν ὁ Θεὸς σὰν νὰ ἦταν καὶ

Αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅμοιος μὲ τὸν Μωϋσῆν. Σὰν νὰ εἶχε σῶμα, ὅπως ὁ Μωϋσῆς. Σὰν νὰ εἶχε πρόσωπον καὶ πλάταις, ὅπως ἔχομεν ὅλοι. Αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἐκφράσεως, τὸν ὁποῖον οἱ θεολόγοι ὀνομάζουν ἀνθρωποπαθῆ, συναντᾶται πολλαῖς φοραῖς εἰς τὴν ἁγίαν Γραφὴν καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον συγκαταβαίνοντας ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀνθρώπων, θέλει νὰ τοὺς κάμῃ νὰ καταλάβουν κάπως ζωηρότερον, σύμφωνα μὲ ἐκεῖνα ποὺ ἠξεύρουν ἀπὸ τὴν ἰδικήν τους ζωήν, τὸ μυστήριον καὶ τῆς ἰδικῆς Του ζωῆς καὶ ὑπάρξεως. Μιλεῖ δηλαδὴ ὁ Θεὸς μὲ εἰκόνες καὶ μὲ παρομοιώσεις, γιὰ νὰ παραστήσῃ κάπως αἰσθητότερα τὰ ἀόρατα καὶ ἀνεξερεύνητα βάθη τῆς θείας ὑπάρξεως καὶ σοφίας Του.

Ἔτσι καὶ τώρα παρουσιάζεται ὁ Θεός, ὅτι ἔχει ἐμπροσθινὴν ὄψιν καὶ ὀπίσθια. Καὶ θέλει νὰ παραστήσῃ μὲ αὐτό, ὅτι ὅπως δὲν θὰ ἰδῇς καλὰ ἕναν ἄνθρωπον, ἐὰν δὲν τὸν ἰδῇς ἀπὸ ἐμπρὸς εἰς τὸ πρόσωπον, ἔτσι καὶ εἰς τὴν ἐμφάνισιν αὐτήν, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ κάμῃ εἰς τὸν Μωϋσῆν ὁ Θεός, ὁ Μωϋσῆς δὲν θὰ τὸν ἰδῇ τελείως, ἀλλὰ μόνον ἕνα μέρος τῆς δόξης Του θὰ ἰδῇ. Δὲν θὰ ἰδῇ αὐτὸ τὸ πρόσωπόν Του, ἀλλὰ μόνον τῆς πλάταις Του!

Καὶ ἐξηγεῖ ὁ Κύριος εἰς τὸν Μωϋσῆν, πῶς θὰ ἐγίνετο ἡ ἐμφάνισις αὐτή. Θὰ σὲ τοποθετήσω, τοῦ λέγει, μέσα εἰς μίαν τρύπαν τοῦ βράχου. Καὶ ὅταν θὰ πλησιάζω νὰ περάσω ἐμπρὸς ἀπὸ αὐτήν, θὰ βάλω τὸ χέρι μου ἐπάνω εἰς τὴν τρύπαν καὶ θὰ σὲ σκεπάσω, ὥστε νὰ μὴ Μὲ ἰδῇς τὴν ὥραν ποὺ θὰ περνῶ. Καὶ ὅταν περάσω, θὰ σηκώσω τὸ χέρι Μου, ὥστε σὺ νὰ εἰμπορέσῃς νὰ ἰδῇς τότε μόνον τὰ ὀπίσθιά Μου.

Παρατήρησε, ἀναγνῶστά μου, πῶς συγκαταβαίνει ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Πῶς περιορίζει τὸν Ἑαυτόν Του, διὰ νὰ φανερωθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον μὲ τέτοιαν μορφήν, ὥστε νὰ ἠμπορῇ ὁ ἀδύνατος ἄνθρωπος νὰ Τὸν ἰδῇ καὶ νὰ Τὸν πλησιάσῃ. Παρουσιάζεται σὰν νὰ ἦταν καὶ Αὐτὸς ἄνθρωπος. Καὶ συγκαταβαίνει εἰς τὴν ἀσθένειαν καὶ ἀδυναμίαν τοῦ ἀνθρώπου. Συστέλλει Αὐτὸς τὸ μεγαλεῖόν Του καὶ σκιάζει τὴν δόξαν Του. Μήπως τὸ ἴδιο δὲν κάνει καὶ σήμερον μὲ ἡμᾶς; Πλησιάζεις εἰς τὴν ἁγίαν Του τράπεζαν καὶ σὲ τρέφει μὲ τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Υἱοῦ Του, μὲ μίαν τροφὴν οὐρανίαν, τὴν ὁποίαν ἑτοίμασε αὐτὸ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ τί βλέπεις εἰς τὸ ποτήριον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πλησιάζεις εἰς τὰ χείλη σου; Μίαν τροφὴν κοινοτάτην καὶ συνηθεστάτην· ψωμὶ δηλαδὴ καὶ κρασί. Συστέλλει καὶ ἐδῶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τὸ μεγαλεῖόν Του. Ταπεινώνεται, συγκαταβαίνει καὶ περιορίζει τὴν δόξαν Του πρὸς χάριν σου. Ἀλλοίμονον ἐὰν καὶ μία μόνον ἀχτῖδα τῆς δόξης Του ἄστραφτε μέσα εἰς τὸ ποτήριον ἐκεῖνο! Κανένας δὲν θὰ ἐτολμοῦσε νὰ πλησιάσῃ. Κανένας δὲν θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸ ἐγγίσῃ.

Τὸ ἴδιο πρᾶγμα γίνεται καὶ εἰς τὰ ἄλλα μυστήρια, ὅπου ἡ ἀόρατος χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος σκεπάζεται κάτω ἀπὸ τὰ ὑλικὰ στοιχεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς μεταδίδεται. Ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα ξανακαινουργώνεται ὁ καθένας μας. Ὄχι. Δὲν ἐμβαίνει μέσα εἰς τὸ καμίνι διὰ νὰ λαμπικαρισθῇ. Μολονότι τὸ πῦρ τῆς θείας χάριτος ἐνεργεῖ τὸ ξανακαινούργωμα τοῦτο. Ἐμβαίνει μέσα εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν καὶ πέρνει ἕνα λουτρόν.....

Εἶνε λοιπὸν νὰ μὴ εὐγνωμονῇ καὶ νὰ μὴ δοξάζῃ νύκτα ἡμέρα ὁ τιποτένιος ἄνθρωπος τὸν μεγαλοδύναμον Θεὸν διὰ τὴν τόσην συγκατάβασιν, ποὺ τοῦ δεικνύει;

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Α΄ 19—Δ΄ 54

Πρῶται ἐκδηλώσεις τοῦ Λόγου. Ἡ γέννησις τῆς πίστεως. Πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀπιστίας.

α) Αἱ μαρτυρίαι Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ α΄ 19—37.

1) Πρώτη μαρτυρία στίχ. 19—28.

19. ***Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;***

Καὶ αὕτη εἶνε ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅταν ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ἱερεῖς καὶ λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν. Σὺ ποῖος εἶσαι;

Καί. *Διὰ τούτου ὁ εὐαγγελιστὴς εἰσάγει πλήρη τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰωάννου, περὶ ἧς ἀνέφερεν ἐν στίχ. 15. Οὕτω μετὰ τὸν Πρόλογον ἡ ἀρχὴ καὶ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου γίνεται διὰ τῆς μαρτυρίας τοῦ Προδρόμου περὶ τοῦ Ἰησοῦ. Μόνη διαφορὰ πρὸς τὴν κατὰ Μᾶρκον ἀρχὴν τοῦ εὐαγγελίου εἶνε, ὅτι ὁ μὲν Μᾶρκος ἀναφέρει τὴν περὶ Ἰησοῦ μαρτυρίαν τοῦ Προδρόμου πρὸς τὰ πλήθη κατὰ τὸν πρὸ τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἰησοῦ χρόνον· ἐνῷ ὁ Ἰωάννης παραθέτει τὴν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Ἰουδαϊκοῦ συνεδρίου μαρτυρίαν τοῦ Προδρόμου, ἥτις ἐδόθη μετὰ τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ.*

ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου. *Ἡ ἰδιαιτέρα σπουδαιότης τῆς μαρτυρίας ταύτης συνίσταται εἰς τὸ ἐπίσημον τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς. Ἐδόθη αὕτη εἰς ἀπεσταλμένους τοῦ συνεδρίου ὡς ἀπάντησις εἰς ἐρώτημα τεθὲν εἰς αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ σώματος τούτου.*

οἱ Ἰουδαῖοι. *Πρόκειται περὶ τοῦ συνεδρίου, ὅπερ μετὰ τοῦ προέδρου του ἀπετελεῖτο ἐξ ἑβδομήκοντα καὶ ἑνὸς μελῶν. Τὰ πρῶτα ἴχνη περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ σώματος τούτου συναντῶμεν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τοῦ Ἡρώδου (Ἰωσήπ. Ἀρχ. ιδ΄ 9, 4). Πάντως ὅμως πρόκειται περὶ ἀνανεώσεως θεσμοῦ πολὺ ἀρχαίου (Πρβλ. Ἀριθ. ια΄ 16, Β΄ Παραλ. ιθ΄ 8), κατὰ τοὺς χρόνους δὲ τῶν Μακκαβαίων (Α΄ Μακκ. ιβ΄ 5· Β΄ Μακκ. α΄ 10, δ΄ 44 κ.λ.π.) τὸ σῶμα τὸ καλούμενον γερουσία ἦτο ἀνάλογον πρὸς τὰ ἀρχαῖα πολυμελῆ δικαστήρια. Μέλη τοῦ συνεδρίου ἀπετέλουν* ***οἱ ἀρχιερεῖς,*** *ἤτοι οἱ διατελέσαντες καὶ ἀντικατασταθέντες ὑπ' ἄλλων ἀρχιερεῖς, οἱ* ***πρεσβύτεροι καὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ*** *καὶ τέλος οἱ* ***γραμματεῖς.***—*Ἡ ὀνομασία* ***Ἰουδαῖοι*** *μετὰ τοὺς χρόνους τῆς αἰχμαλωσίας ἀποδίδεται εἰς ὁλόκληρον τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραήλ, διότι τὸ πλεῖστον τῶν ἐπανελθόντων ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνῆκον εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα. Παρ' Ἰωάννῃ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναφέρεται ὑπὸ θρησκευτικὴν ἐκδοχήν. Σημαίνει τὸ ἔθνος ὡς κοινότητα ἄπιστον, ἡ ὁποία ἐν τῇ πλειοψηφίᾳ του καὶ διὰ τῶν ἀρχόντων του εἶχεν ἀπορρίψει τὸν Μεσίαν.*

ἐξ Ἱεροσολύμων. *Ἐξαρτᾶται οὐχὶ ἐκ τοῦ Ἰουδαῖοι (=οἱ ἐξ Ἱεροσ. Ἰουδαῖοι), ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀπέστειλαν=Ἀπέστειλαν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα.*

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ἱερεῖς καὶ λευΐτας. Ἡ ἀποστολὴ παρουσιάζεται οὕτω ἐπίσημος. «Ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι οὓς εἶχον κρείττονας· ἱερεῖς γὰρ καὶ λευΐτας, καὶ τούτους Ἱεροσολυμίτας» (Θεοφ.). Ἐξηγεῖται δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ἰωάννης ὡς υἱὸς ἱερέως ἐκίνησε διὰ τῆς δράσεως αὐτοῦ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς τάξεως, εἰς ἣν ἀνῆκεν ἄλλοτε καὶ ὁ πατήρ του, ἀλλὰ κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι ἡ περὶ τὸν Ἰωάννην κίνησις καθίστατο ὁλονὲν σοβαρωτέρα καὶ ὁ λαὸς ἤρχιζε νὰ διερωτᾶται, μήπως ὁ Ἰωάννης ἦτο ὁ Μεσίας.

λευῖται. Δὲν ἦσαν ἁπλοῖ θυρωροὶ ἐν τῷ ναῷ, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἐντεταλμένοι νὰ διδάσκωσι τὸν λαὸν ἐν τῷ νόμῳ (Β' Παραλ. ιζ' 7—9, λε' 3). Πιθανῶς λοιπὸν ἀνῆκον ἐξ αὐτῶν πολλοὶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις γραμματεῖς, ὡς τοιοῦτοι δὲ ἦσάν τινες καὶ μέλη τοῦ συνεδρίου.

σὺ τίς εἶ; Τὸ ἐρώτημα σχετίζεται πρὸς τὴν γενικὴν τότε παρὰ τῷ Ἰσραὴλ προσδοκίαν τοῦ Μεσίου. Ἡ ἔννοιά του λοιπὸν δὲν εἶνε, ποῖον εἶνε τὸ ὄνομά σου καὶ πόθεν κατάγεσαι, διότι ταῦτα ἦσαν, ὡς εἴπομεν, γνωστὰ εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας. Ἀλλὰ σημαίνει: Εἶσαι ὁ Μεσίας αὐτὸς ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων ἀπεσταλμένων, οἵτινες θὰ προηγηθῶσι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσίου;

20. Καὶ ὡμολόγησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.

Καὶ ὡμολόγησε καὶ δὲν ἠρνήθη· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Χριστός.

Καὶ ὡμολόγησε καί..... καί..... Λαμπρὸν παράδειγμα συντάξεως κατὰ παράταξιν. Ἡ διπλῆ ἐπανάληψις τοῦ ὡμολόγησε καὶ ἡ ἀρνητικὴ ἔκφρασις τῆς αὐτῆς ἰδέας προσδίδει ὑψίστην ἔμφασιν εἰς τὴν ἄρνησιν καὶ ὁμολογίαν τοῦ Ἰωάννου. Ἡ ὁμολογία τοῦ Ἰωάννου ὑπῆρξεν αὐθόρμητος, ἀδίστακτος καὶ κατηγορηματική. Ἡ τοιαύτη μορφὴ τῆς ἀφηγήσεως ἐξηγεῖται κατὰ τὸν Godet φυσικώτερον, ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ εὐαγγ. ὑπαινίττεται ἀνθρώπους, οἵτινες ἐξηκολούθουν νὰ ἀποδίδωσιν εἰς τὸν Πρόδρομον ἀξίαν μεγαλειτέραν τῆς τοῦ Ἰησοῦ.

οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Αὐθεντικωτέρα γραφή, μαρτυρουμένη καὶ ὑπὸ τῶν Σιναϊτικοῦ, Ἀλεξανδρ. καὶ Βατικανοῦ, Ἐγὼ οὐκ εἰμί. Κατ' αὐτὴν δίδεται ἔμφασις εἰς τὸ ἐγώ. Ὁ Godet προτιμᾷ τὴν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν κωδίκων μαρτυρουμένην οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ὡς ἀποτελοῦσαν φυσικωτέραν ἀπάντησιν εἰς τὸ τεθὲν ἐρώτημα, φρονῶν ὅτι τὸ Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ θὰ ἥρμοζεν, ἐὰν ἡ ἐρώτησις ἦτο Σὺ εἶ ὁ Χριστός;

Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. «Οὐκ εἶπε τίς ἐστιν, ὅπερ ὕστερον ἐποίησεν, ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἀπιδὼν καὶ τί βούλονται γνούς, εὐθέως ἐκ προοιμίων ἀνεῖλεν, ὅπερ εἰπεῖν αὐτὸν ἤλπιζον» (Ζιγ.).

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Γ'. Ρωμ. ε' 1—10).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 459.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Γ'. Ματθ. ϛ' 22—33).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 20.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.— Παντὸς εἴδους ὑλικαὶ ἀνάγκαι περιστοιχίζουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν. Τὸ σῶμα μὲ τὰς καθημερινὰς ἀπαιτήσεις του δημιουργεῖ τόσα ζητήματα. Ζητήματα τροφῆς. Ζητήματα ἐνδύματος. Ζητήματα στέγης. Ζητήματα ὑλικῶν μέσων καὶ χρήματος. Κατ' ἄλλον ὅμως τρόπον ἀντιμετωπίζει τὰς ἀνάγκας αὐτὰς ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατ' ἄλλον ἐντελῶς ὁ πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς Αὐτόν. Τοῦτο τὸ ζήτημα ἀναπτύσσεται ἄριστα εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν.

Τί κάμνει, ἐν πρώτοις, ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἐγνώρισε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ δὲν ἔχει ὡς ὁδηγὸν τὴν διδασκαλίαν Του; Ὅπως εἰς ἄλλα ζητήματα, οὕτω καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀναγκῶν τοῦ σώματος πλανᾶται οἰκτρῶς καὶ πολλάκις δὲν εἰξεύρει τί κάμνει. Ὁμοιάζει μὲ τὸν τυφλὸν ποὺ εὑρίσκεται εἰς τὸ σκότος καὶ δὲν βλέπει ποῦ βαδίζει. Ἂς μὴ μᾶς φανῇ παράδοξον τοῦτο. Διότι πράγματι σκότος καὶ ἄγνοια κατέχει τὴν ψυχὴν ἐκείνων, ποὺ δὲν ὁδηγοῦνται ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ ἐννοεῖ ὁ Κύριος, ὅταν λέγῃ· «ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός... Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον σου τὸ σῶμα σκοτεινὸν ἔσται». Διότι αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲν τὸν φωτίζῃ τὸ φῶς τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Αὐτός, τὰ ζητήματα τοῦ σώματος καὶ τῆς τροφῆς καὶ τοῦ χρήματος, τὰ θέτει ὡς κύριον καὶ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς του. Δὲν βλέπει τίποτε ἄλλο εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Καθημερινή του φροντὶς εἶνε μόνον τὸ «τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα». Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐλπίζει εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν πρόνοιάν Του, ταράσσεται καὶ ἀγωνιᾷ καὶ ὑποφέρει. Διαρκῶς φοβεῖται ὅτι θὰ στερηθῇ καὶ θὰ πεινάσῃ. Ἐπιδίδεται, λοιπόν, μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου τούτου. Φαντάζεται ὅτι εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν θὰ εἶνε μόνιμος καὶ παντοτεινὸς καὶ ἐνεργεῖ μὲ ὅλην τὴν δραστηριότητα διὰ νὰ κερδίσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα χρήματα. Ἀπὸ αὐτὰ ἐξαρτᾷ τὸ πᾶν. Καὶ ἔτσι σιγὰ—σιγὰ τὸ χρῆμα καὶ ὁ πλοῦτος γίνονται δι' αὐτὸν «κ ύ ρ ι ο ς», ἐνῷ αὐτὸς καταντᾷ νὰ γίνῃ δοῦλος καὶ αἰχμάλωτος αὐτοῦ. Ὁ «μ α μ ω ν ᾶ ς»—εἰδωλολατρικὴ θεότης τοῦ πλούτου—ἰδοὺ ὁ Θεός, χάριν τοῦ ὁποίου τὰ πάντα θυσιάζει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν δὲν καθοδηγῆται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ταλαίπωροι ἄνθρωποι! Πῶς καταντοῦν μακρὰν τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου δοῦλοι εὐτελεῖς τοῦ χρήματος καὶ τῆς ὕλης! Τοὺς βλέπει κανεὶς καθημερινῶς καὶ τοὺς λυπεῖται. Τιτλοφοροῦνται βεβαίως «κύριοι» ἢ «κυρίαι». Ἐὰν τοὺς ὀνομάσῃς «δούλους», τὸ θεωροῦν ὡς τὴν μεγαλυτέραν προσ-

βολὴν καὶ γίνεσαι ὁ ἀσπονδότερος ἐχθρός των. Καὶ ὅμως εἶνε δοῦλοι! Δοῦλοι τοῦ χρήματος, δπηρέται τοῦ σώματος, ἀπορροφημένοι ἀπὸ τὴν τροφὴν καὶ τὸ ἔνδυμα. Κατ' οὐσίαν δὲν εἶνε ἐλεύθεροι καὶ κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ των. Τὸ χρῆμα καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ τροφὴ καὶ τὸ ἔνδυμα ἐξασκοῦν τόσην δύναμιν ἐπ' αὐτῶν, ὥστε κυριολεκτικῶς τοὺς ἐξουσιάζουν. Χάριν αὐτῶν παραμερίζουν τὰ πάντα. Καὶ ὅσια καὶ ἱερὰ καὶ θεῖος νόμος καὶ φόβος Θεοῦ, πολλάκις δὲ καὶ αὐτὴ ἡ σωματικὴ ὑγεία καὶ ἡ ἀνάπαυσις, ὅλα τίθενται κατὰ μέρος χάριν τοῦ ὑλικοῦ συμφέροντος. Σκέψεις ὑψηλαί, ἰδανικὰ ἀνώτερα, ἀπασχολήσεις πνευματικαί, αὐτὰ δὲν εὑρίσκουν θέσιν εἰς τὴν ψυχήν των. Διότι τὸ πᾶν δι' αὐτοὺς εἶνε ὕλη καὶ σὰρξ καὶ φαγητὸν καὶ ἔνδυμα. Τίποτε περισσότερον.

Ὢ! Πόσον πρέπει νὰ προσέχωμεν ὅλοι καὶ νὰ φοβούμεθα! Διότι ἀλλοίμονον, ἂν διὰ τὸ χρῆμα καὶ τὰς ἄλλας ὑλικὰς ἀνάγκας τῆς παρούσης ζωῆς, καταντήσωμεν νὰ γίνωμεν τοιούτου εἴδους δοῦλοι καὶ νὰ χάσωμεν τὴν ψυχήν μας.

2.—Ἀλλὰ τί λοιπόν; θὰ ἐρωτήσῃ κανείς. Νὰ ἀδιαφορήσωμεν διὰ τὸ σῶμα; Καὶ νὰ μὴ φροντίσωμεν διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ἐνδύματος; Πῶς ὅμως θὰ ζήσωμεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει; Ἰδού, τώρα, τὸ δεύτερον ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου μᾶς διαφωτίζει τὸ φῶς τοῦ εὐαγγελίου.

Ἀναμφιβόλως, δὲν διατάσσει ὁ Θεὸς νὰ παραμελήσωμεν τὸ σῶμά μας καὶ τὴν φροντίδα διὰ τὴν συντήρησίν μας. Οὔτε μᾶς ἀπαγορεύει νὰ ἐργαζώμεθα. Διότι Αὐτὸς μᾶς ἔδωκε τὸ σῶμα καὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν μὲ τὰς καθημερινάς της ἀνάγκας. Μόνον θέλει ὁ Θεὸς νὰ προσέξωμεν καὶ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν μας τὰ ἑξῆς. Πρῶτον μέν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται κατ' οὐδένα λόγον νὰ γίνωμεν δοῦλοι τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν καὶ τοῦ χρήματος. Θὰ σκεπτώμεθα ὅτι, καθὼς λέγει ὁ Κύριος, «οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν...οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ». Ἐὰν ὑποδουλωθῶμεν εἰς τὸ χρῆμα, κατ' ἀνάγκην θὰ περιφρονήσωμεν τὸν Θεὸν καὶ θὰ παραβῶμεν τὸ θέλημά Του. Ἀλλὰ μόνον τὸν Θεὸν πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωμεν ὡς Κύριόν μας καὶ Αὐτοῦ τὰ θελήματα νὰ κάμνωμεν. Διότι Αὐτὸς εἶνε ὁ Δημιουργὸς καὶ ἐξουσιαστὴς ἡμῶν.

Θὰ σκεπτώμεθα, ἔπειτα, ὅτι ὁ Θεὸς ποὺ μᾶς ἐδημιούργησεν, εἶνε ἀδύνατον νὰ μᾶς ἀφήσῃ καὶ νὰ μὴ μᾶς δώσῃ ὅσα χρειαζόμεθα. Μήπως Αὐτὸς δὲν μᾶς ἔδωκε τὴν ψυχὴν ποὺ εἶνε ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν τροφήν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα ποὺ εἶνε ἀνώτερον ἀπὸ τὸ ἔνδυμα; Ἀφοῦ, λοιπόν, μᾶς ἔδωκεν ἡ ἀγαθότης Του τὰ μεγαλύτερα καὶ ἀνώτερα, θὰ μᾶς ἀρνηθῇ τὰ μικρότερα καὶ κατώτερα; «Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;» Ἄλλως τε, ὁ Θεὸς φροντίζει διὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ διὰ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ. Ποίαν ἀξίαν ἔχουν αὐτὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ἄνθρωπον; Μηδαμινὴν βέβαια. Ἀλλά, τότε, διατί εἴμεθα ὀλιγόπιστοι; Εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ φροντίσῃ ὁ πανάγαθος Θεὸς διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ εἶνε τὸ ἀνώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπὶ γῆς δημιουργήματά Του; Μήπως δὲν γνωρίζει Αὐτὸς τὰς ἀνάγκας μας ἢ μήπως ἀδιαφορεῖ δι' αὐτάς; Θὰ ἐργαζώμεθα, λοιπόν, καὶ θὰ κοπιάζωμεν, ἀλλὰ χωρὶς πλεονεξίαν καὶ χωρὶς ἀνησυχίαν καὶ ἀγωνίαν, μὲ θερμὴν τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Οὐρανίου Πατρός.

Ἀλλὰ διατί δὲν μᾶς δίδει ὁ Θεὸς τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ ἄφθονα, ἀφοῦ φροντίζει δι' ὅλους καὶ εἶνε τόσον καλός; Τὴν ἀπορίαν αὐτὴν διατυπώνουν πολλοί. Λησμονοῦν ὅμως ὅτι δὲν εἴμεθα ὅπως μᾶς θέλει ὁ Θεὸς καὶ δὲν κάμνομεν τὸ θέλημά Του. Ὁ Κύριος τὸ τονίζει. «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν». Ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ ἀνησυχοῦν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἄτομα, ὡς οἰκογένειαν, ὡς κοινωνίαν, ὡς ἔθνη, ὅλα θὰ ἐτακτοποιοῦντο καὶ θὰ ἐλύοντο κατ' εὐχήν, ἂν ἠθέλαμεν νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν ψυχῶν μας καὶ ἂν ἐφροντίζαμεν νὰ ἐφαρμόζωμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ ἐργαζώμεθα σύμφωνα μὲ τὸν νόμον Του. Ἐὰν καὶ τώρα, ποὺ κάμνομεν τὰ ἁμαρτωλὰ θελήματά μας καὶ περιφρονοῦμεν τὰς ἐντολάς Του, ἐὰν καὶ τώρα δὲν μᾶς ἀφίνῃ, ἀλλὰ χορηγῇ τόσα ἀγαθά, εἰμποροῦμεν νὰ ἐννοήσωμεν πόσον ἐξαιρετικὴ θὰ ἦτο ἡ προστασία Του καὶ πόση εὐτυχία καὶ εἰρήνη θὰ ἐβασίλευεν εἰς τὸν κόσμον, ἐὰν ἐζούσαμεν ὅλοι κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὰ μᾶς διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον διὰ τὸ ζήτημα τῆς συντηρήσεως καὶ τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν. Δυστυχῶς, ὁ πολὺς κόσμος δὲν θέλει νὰ προσέξῃ καὶ νὰ παραδεχθῇ τοὺς λόγους αὐτούς. Θεωρίαι ἀντιχριστιανικαὶ καὶ διδασκαλίαι ὑλιστικαὶ ἐπικρατοῦν μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ τὸ λεγόμενον «κοινωνικὸν πρόβλημα» ταράττει τὰ ἄτομα καὶ τὰς κοινωνίας. Ὁ καθένας ζητεῖ νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸν ἄλλον, καὶ οἱ μὲν νὰ ἐξοντώσουν τοὺς δέ. Ἀλλὰ δι' αὐτό, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἀληθινοὶ Χριστιανοί, πρέπει νὰ κανονίζωμεν τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις μας ὅπως ὁ Κύριος νομοθετεῖ. Θὰ μᾶς διδάξῃ δὲ καὶ ἡ πεῖρα ὅτι ὁ Θεὸς πάντοτε θὰ μᾶς προστατεύῃ καὶ θὰ μᾶς βοηθῇ εἰς πᾶσαν δύσκολον περίστασιν τῆς ζωῆς μας.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ Ε'.
ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΖΑΡΟΝ

Μαζῇ μὲ αὐτὰ ἠμπορεῖ πάλιν κανεὶς νὰ προσθέσῃ καὶ πέμπτην πληγήν. Ποία λοιπὸν εἶνε αὐτή; Τὸ ὅτι συγχρόνως ἀπέθανον ὅλοι. Διότι ἐὰν ἀποθάνουν μερικοὶ εἰς διάστημα τριῶν ἢ πέντε ἡμερῶν, τοῦτο πρὸ πάντων ὀδύρονται αἱ γυναῖκες καὶ οἱ συγγενεῖς ὅλοι, ὅτι γρήγορα καὶ ἔξαφνα ἀνηρπάγη ἀπὸ τὰ μάτια τους ὁ ἀποθανών. Ἀλλὰ θὰ ἐπόνεσε πολὺ περισσότερον ὁ Ἰώβ, ποὺ τοὺς ἔχασεν ὅλους ὄχι ἐντὸς τριῶν, ἢ δύο ἢ μιᾶς ἡμέρας, ἀλλ' εἰς μίαν ὥραν. Διότι τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον ἔχει μελετήσει κανεὶς ἀπὸ καιρόν, καὶ ἂν ἀκόμη εἶνε πάρα πολὺ ἀνυπόφορον, μὲ τὴν προσδοκίαν εὐκόλως γίνεται ἐλαφρόν. Ἐνῷ ἐκεῖνο ποὺ συμβαίνει ἀνελπίστως καὶ ἔξαφνα, καθίσταται ἀνυπόφορον. Ὅταν λοιπὸν κάτι εἶνε κακὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτό, προστεθῇ δὲ καὶ τὸ ὅτι συνέβη ἀνελπίστως, σκέψου πόσον ἀνυπόφορον γίνεται καὶ πόσον ὑπερβαίνει κάθε λόγον.

Θέλεις νὰ ἀκούσῃς καὶ ἕκτην πληγήν; Ἔχασεν ὅλα τὰ παιδιά του ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των. Γνωρίζετε δὲ πόσην λύπην προκαλοῦν οἱ πρόωροι θάνατοι καὶ πόσον πολύπλοκον γίνεται τὸ πένθος. Ὁ θάνατος δὲ τῶν παιδιῶν τοῦ Ἰὼβ δὲν ἦτο μόνον πρόωρος ἀλλὰ καὶ βίαιος, ὥστε νὰ ἀποτελῇ καὶ τοῦτο ἑβδόμην πληγήν. Διότι δὲν τοὺς εἶδε νὰ ψυχορραγοῦν καὶ νὰ ἐκπνέουν ἐπάνω στὸ κρεββάτι των, ἀλλὰ καταχωμένους ὅλους κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ. Σκέψου λοιπὸν ποίαν δύναμιν ψυχικὴν εἶχεν, ὅταν ἀνέσκαπτεν ἐκεῖνο

τὸ χῶμα καὶ ἄλλοτε μὲν ἀνέσυρε μίαν πέτραν, ἄλλοτε δὲ ἕνα μέλος παιδίου· καὶ ἔβλεπεν ἕνα χέρι νὰ κρατῇ ἀκόμη τὴν φιάλην καὶ ἄλλο νὰ ἀκουμβᾷ εἰς τὸ πιάτο· κατεστραμμένην καὶ αὐτὴν τὴν μορφὴν τοῦ σώματος, τὴν μύτην συντετριμμένην, τὸ κεφάλι σπασμένο, τὰ μάτια βγαλμένα, τὸ μυαλὸ διασκορπισμένο· τὴν μορφὴν τοῦ προσώπου ὅλην γενικῶς κατεστραμμένην, καὶ τὰ διάφορα τραύματα νὰ μὴ ἀφήνουν τὸν πατέρα νὰ ἀναγνωρίσῃ τὰ πρόσωπα τῶν πολυαγαπημένων του παιδιῶν.

Συνεκινήθητε, διότι ἀκούετε αὐτὰ καὶ δακρύετε. Σκεφθῆτε λοιπὸν τί ᾐσθάνετο ἐκεῖνος, ὅταν ἔβλεπεν αὐτά. Διότι ἐὰν ἡμεῖς ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀκούσωμεν τὴν τραγῳδίαν ἐκείνην, χωρὶς νὰ δακρύσωμεν, καίτοι ἀκούομεν ξένας συμφοράς, ὁποῖός τις ἦτο ὁ ἀδάμας ἐκεῖνος τῆς πίστεως, ποὺ ἔβλεπεν αὐτὰ ἐνώπιόν του καὶ ἐφιλοσοφοῦσεν ὄχι εἰς ξένας, ἀλλ᾽ εἰς ἰδικάς του συμφοράς; Διότι οὔτε ἀπηλπίσθη, οὔτε εἶπε κάποιον τοιοῦτον λόγον: τί εἶνε αὐτὸ ποὺ μοῦ συμβαίνει; Αὐτὴ εἶνε ἡ πληρωμὴ τῆς καλωσύνης μου; Διὰ τοῦτο ἔχω ἀνοικτὸ εἰς τοὺς ξένους τὸ σπίτι μου, διὰ νὰ τὸ ἰδῶ εἰς τὸ τέλος τάφον τῶν παιδιῶν μου; Δι᾽ αὐτὸ ἔδειξα κάθε φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν χάριν αὐτῶν, διὰ νὰ εὕρουν τοιοῦτον θάνατον;

Τίποτε ἀπ᾽ αὐτὰ οὔτε εἶπεν οὔτε ἐσκέφθη. Ἀλλὰ ὑπέμεινεν ὅλα μὲ γενναιότητα, καίτοι ἔχασε τὰ παιδιά του ὕστερα ἀπὸ τόσας φροντίδας ποὺ κατέβαλε δι᾽ αὐτά. Διότι, ὅπως ἕνας ἄριστος ἀγαλματοποιός, ποὺ κάμνει χρυσᾶ ἀγάλματα, τὰ στολίζει μὲ πολλὴν προσοχήν, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐφρόντιζε νὰ μορφώσῃ καὶ στολίσῃ τὰς ψυχάς των. Καὶ ὅπως ἕνας φιλόπονος γεωργὸς ποτίζει συνεχῶς τοὺς κορμοὺς τῶν φοινίκων ἢ τῶν ἐλαιῶν, καὶ τοὺς περιτειχίζει καὶ τοὺς περιφράττει καὶ μὲ κάθε τρόπον τοὺς περιποιεῖται, οὕτω πως καὶ αὐτὸς δὲν ἔπαυε νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ καθενός, πῶς θὰ παραγάγῃ περισσοτέρους καρπούς, ὥστε νὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἐλαίαν φορτωμένην ἀπὸ καρπόν. Ἀλλ᾽ εἶδε τοὺς κορμοὺς νὰ ξερριζώνωνται ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τοῦ πονηροῦ πνεύματος καὶ νὰ ρίπτωνται κατὰ γῆς καὶ νὰ ἀποθνήσκουν κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον· καὶ ὅμως δὲν εἶπε τίποτε τὸ βλάσφημον, ἀλλὰ καὶ ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν, καὶ οὕτως ἔδωκε σοβαρὰν πληγὴν εἰς τὸν διάβολον.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

Ἀρχιμ. † Εὐσεβ. Ματθοπούλου. — Τιμὴ Δρχ. / Ταχ. Ἐσωτ.

Ὁ Προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἔκδοσις Ϛ΄, σελίδες μεγάλαι 480. Ἐκθέτει μεθοδικῶς ποῖος εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τίνι τρόπῳ ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς οὗτος. Περὶ τὸ θέμα δὲ τοῦτο ἀναπτύσσονται τὰ κυριώτερα δόγματα, αἱ ἐντολαὶ τοῦ θείου νόμου, τὰ καθήκοντα τοῦ χριστιανοῦ, καὶ οὕτω τὸ βιβλίον καθίσταται ὁδηγὸς τοῦ χριστιανοῦ εἰς τὸν βίον τῆς ἀρετῆς.

	Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
ἄδετος	25	13
πανόδετος	45	15
δερμάτινος	65	16

Ἀρχιμ. † Διον. Φαραζουλῆ.

Ρήματα Ζωῆς, σελίδες μικραὶ 175. Αἱ ὡραῖαι αὐταὶ μελέται ἀναπτύσσουν καὶ ἀποδίδουν μὲ πολλὴν χάριν καὶ ζωηρότητα διδασκαλίας καὶ λόγους, τοὺς ὁποίους ἐλάλησεν ὁ Κύριος, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς, ἢ ἄλλοι θεόπνευστοι συγγραφεῖς τῆς ἁγίας Γραφῆς. Ἑκάστη μελέτη καταλήγει εἰς προσευχήν.

	Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
ἄδετα	5	6
πανόδετα	15	7

ΛΟΓΟΙ ΧΡΥΣΟΙ

Η ΣΥΝΗΘΕΙΑ

Α΄.

Εἶνε μία παλαιὰ ἱστορία αὐτὴ ποὺ θὰ περιγράψω ἀκολούθως.

Μία μητέρα, ἔπειτα ἀπὸ μακρυνὴν ἀπουσίαν ἐκ τῆς οἰκογενείας της, εὑρῆκεν εἰς τὸν δρόμον, ὅταν ἐπέστρεφε πρὸς τοὺς ἀγαπητούς της, ἕνα παλάτι ἔρημον. Ἐμπῆκεν εἰς αὐτὸ εὐχαριστημένη διὰ νὰ ἀναπαυθῇ, ἐπειδὴ εἶχε κάμει πορείαν ἀρκετὰ μακρυνήν. Μολονότι δὲ εἶχε μικρὰ παιδιὰ ποὺ τὴν ἐπερίμεναν, παρέτεινεν ἐν τούτοις τὴν διαμονήν της εἰς τὸ παλάτι, ἑλκυσθεῖσα ἀπὸ τὸ ὡραῖον περιβάλλον του, καὶ δὲν ἠδύνατο καὶ ἡ ἰδία νὰ βεβαιώσῃ ἂν ἔμεινε μίαν ὥραν ἢ μίαν ἡμέραν.

Ὅταν ἐμπῆκεν εἰς τὸ παλάτι, μία ἀράχνη ἥπλωνε τὸν ἱστόν της εἰς τὴν θύραν τῆς εἰσόδου του, ἕνα ἱστὸν λεπτόν, ἐλαφρόν, σχεδὸν ἀόρατον· κατὰ τὴν ἔξοδόν της ἡ μητέρα, ὑπεμειδίασεν ὅταν εἶδεν ἀπὸ μακρὰν τὸ ἀσθενὲς αὐτὸ ἐμπόδιον. Τὸ ἐξέσχισεν· ἀλλ᾽ ὄπισθεν αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἕνας ἄλλος ἱστὸς ἀράχνης, ὁ δεύτερος δὲ ἱστὸς ἔκρυπτε τρίτον καί, πρᾶγμα παράδοξον, ὑπῆρχον ἐκεῖ 20 τοιοῦτοι ἱστοί. Τοὺς ξεσχίζει ὅλους, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι· ἐξακολουθεῖ νὰ ξεσχίζῃ καὶ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ νέοι ἱστοὶ ἀράχνης ἐξακολουθοῦν νὰ παρουσιάζωνται.

Ἡ ταλαίπωρος μητέρα εἶνε πλέον κουρασμένη· ὁ ἱδρὼς περιβρέχει τὸ σῶμά της. Κάθηται ἐξηντλημένη εἰς τὸν παράδοξον αὐτὸν τόπον καὶ βλέπει περίλυπος τὸ ἀερῶδες τοῦτο ἐμπόδιον, τὸ ὁποῖον κρέμαται εἰς τὸν ἀέρα, ἐλαφρὸν καὶ νικηφόρον, ἀκούουσα τώρα ἀπὸ μακρὰν τὴν κραυγὴν τῶν μικρῶν της παιδιῶν ποὺ ἐφώναζαν: Μητέρα μου! μητέρα μου!

Ὤ! Διατί νὰ σταματήσῃς, ἀσύνετος μητέρα, ὅταν τὸ καθῆκον σὲ ἐκάλει νὰ προχωρήσῃς;

* *

Τὸ μυθικὸν καὶ ἐξωτικὸν αὐτὸ παλάτι εὑρίσκεται πανταχοῦ εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς καὶ μᾶς προσκαλεῖ νὰ ἀφήσωμεν τὸ καθῆκον διὰ νὰ ἀναπαυθῶμεν ἕνα λεπτόν.

Τὸ καθῆκον! ὤ! μὴ παίζωμεν ποτὲ μὲ τὸ καθῆκον. Ποτὲ μὴ τὸ ἀφίνωμεν οὔτε ἕνα λεπτόν!

Ἕνα λεπτὸν χαμένον, μία μικρὰ ὑποχώρησις εἰς τὴν παρουσιαζομένην ἀπόλαυσιν, ἕνας ἐλαφρὸς ρεμβασμός, φαίνονται ὅλα μικρὰ πράγματα, πολὺ μικρά. Ἀλλ᾽ ἀλλοίμονον! Εἶνε ὁ ἐλαφρὸς ἱστός, τὸν ὁποῖον ἁπλώνει γύρω ἀπὸ τὴν ψυχήν μας ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ἀπόλαυσις καὶ ἡ ματαιοδοξία. Εἶνε ἀσθενὴς ὁ ἱστὸς αὐτός· μόλις διακρίνεται. Ἀλλ᾽ εἰς αὐτὸν προστίθεται ἄλλος καὶ κατόπιν ἄλλος, καὶ ἰδοὺ ἔπειτα εὑρισκόμεθα πολὺ μπλεγμένοι. Ἡ δραστηριότης μας ἐλαττώνεται, ἡ θέλησίς μας χαυνώνεται· συρόμεθα ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν συνήθειαν τῆς χαλαρότητος καὶ μαλθακότητος.

* *

Ξεύρετε ἀπὸ τί ἐξαρτᾶται εἰς πολλὰς περιστάσεις ἡ ἠθικὴ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου; Ἀπὸ τὸν τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον δεσμόν, τὸν ὁποῖον ἡ ψυχὴ συνῆψεν εἰς τὰς παλαιὰς ἡμέρας τῆς νεότητος χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ἴσως δὲ καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐξεύρῃ.

Γίνεται μία πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ καθήκοντος δὲν ἐπιτρέπει. Αἱ περιστάσεις συντελοῦν, ὥστε ἡ πρᾶξις αὐτὴ νὰ ἐπαναληφθῇ μερικὰς φοράς. Καὶ ἰδοὺ δημιουργεῖται μία συνήθεια, ἡ ὁποία ἐλαττώνει τὴν δραστηριότητά μας, σύρει τὴν θέλησίν μας εἰς νέαν κατεύθυνσιν· καὶ ἐὰν δὲν ἀντιδράσωμεν—εἶνε δυνατὸν βεβαίως ν' ἀντιδράσωμεν, ἀλλὰ δυσκολώτερον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν—ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ἐκτρέψῃ ἀπὸ τὸν προορισμόν μας καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἄβυσσον.

Ὅταν κανεὶς παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὸ καθῆκον ποὺ φαντάζεται ὡς αὐστηρόν, ἀκολουθεῖ κατωφέρειαν ὀλισθηράν. Ἡ πρᾶξις ἐκείνη, τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχὰς μᾶς ἀπηγόρευσαν, σιγά—σιγὰ δὲν μᾶς παρουσιάζεται παρὰ μόνον ὅτι ἁπλῶς δὲν μᾶς τὴν συνεβούλευσαν· ἔπειτα μᾶς φαίνεται ὠφέλιμος καὶ κατόπιν μᾶς εἶνε ἀπαραίτητος καὶ ἀναπόφευκτος. Τὴν πρώτην φορὰν τὴν ἐκάμαμεν μὲ κάποιον δισταγμὸν καὶ μᾶς ἔφερε κάποιαν τύψιν· τὴν δευτέραν φορὰν ἔγινε σχεδὸν μόνη της καὶ ἔπειτα φαίνεται ὡσὰν νὰ τὴν ἐκάμνομεν πάντοτε. Ὁ δρόμος ποὺ διετρέξαμεν ἀπὸ τῶν ὁρίων τοῦ καθήκοντος μέχρι τῆς ἀπηγορευμένης πράξεως ἐκμηδενίζεται. Εἰς στιγμὴν γενναίας ἀποφάσεως θὰ ἠθέλαμεν νὰ διατρέξωμεν πάλιν τὸν δρόμον αὐτόν, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦμεν πλέον. Ὁμοιάζει μὲ γέφυραν ποὺ κατεστράφη ὄπισθέν μας. Τὴν ἐπεράσαμεν μίαν φοράν, ἀλλὰ δὲν θὰ τὴν περάσωμεν πλέον ἐκ νέου.

Αὐτὸς εἶνε ὁ μυστηριώδης νόμος τῆς συνηθείας, τῆς ἕξεως, ὁ ὁποῖος παίζει μεγάλον ρόλον εἰς τὴν ὕπαρξίν μας.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

—Ἀποστόμωσε αὐτὸν τὸν ἐλεεινόν, Βιτούριε! παρενέβη ἀμέσως ὁ Μᾶρκος· καὶ ὁ Βιτούριος, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, ἐκτύπησε τὸν κατάσκοπον εἰς τὸ στόμα μὲ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῆς χειρός του καὶ τὸν ἔκαμε νὰ πέσῃ μέσα στὸ πλῆθος μὲ τὴν ὄψιν κρυμμένην εἰς τὰ δύο του χέρια καὶ νὰ κλαυθμηρίζῃ. Ὄχι, ὄχι, καλὲ Μᾶρκε, δὲν ἔκαμα τίποτε κακόν. Καὶ οἱ ἄθλιοι λιποτάκται μεταξὺ τοῦ ὄχλου ἐκίνησαν βραχίονας καὶ ράβδους εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐφώναζαν, Μᾶρκε! Μᾶρκε! Χαῖρε! Χαῖρε!

Μὲ περιφρονητικὴν ὕψωσιν τῶν ὤμων ὁ Μᾶρκος ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ αὐτοὺς καὶ παρετήρησε πάλιν τὴν Μερκίαν. Μὲ ἀνοικτά, ἔκπληκτα μάτια προσέβλεπε τὴν φωτεινὴν φυσιογνωμίαν, ἡ ὁποία ἀκόμη ἵστατο μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ θανάτου. Τῆς ἐφάνη ὅτι τὰ πλήθη ὠπισθοχώρησαν, σᾶν νὰ ἦσαν σκοτεινὰ σατανικὰ πνεύματα ἀντιμετωπίζοντα τὴν δύναμιν κάποιου ἰσχυροῦ ἀγγέλου τοῦ φωτός. Ὁ Μᾶρκος παρουσίαζε πράγματι ὡραίαν φυσιογνωμίαν. Γεμᾶτος ζωὴν καὶ σφρῖγος, μὲ παράστημα κατάλληλον νὰ διοικῇ, μὲ πρόσωπον ἐλαφρῶς ἐρυθρὸν ἀπὸ ἔξαψιν, ἐστέκετο σὰν βράχος καὶ ἐπεβάλλετο εἰς ὅλους τοὺς περὶ αὐτὸν ἄνδρας. Ἐφόρει στρατιωτικὴν στολήν. Ἕνας κοντὸς λευκὸς χιτών, φθάνων μόλις μέχρι τῶν γονάτων, ἐσκεπάζετο ἀπὸ τὴν ἀσπίδα ποικιλμένην μὲ παραστάσεις ἐξ ὀρειχάλκου καὶ μὲ σμαράγδους καὶ ρουμπίνια. Ὀρειχάλκινον στιλπνὸν κράνος ἐγυάλιζεν εἰς τὸ κεφάλι του καὶ ἕνας κοντὸς μανδύας ἀπὸ χρυσοῦφαντον παλαιὸν μεταξωτὸν ἐκρέματο ἀπὸ τοὺς ὤμους του. Τὰ ὑποδήματά του ἐσκεπάζοντο ἀπὸ χρυσοῦς δακτυλίους, εἰς δὲ τὸ μέσον ἑκάστου ἦτο σκαλισμένη κεφαλὴ λέοντος ἀπὸ τὸ ἴδιον μέταλλον. Ὁ ὅλος ὁπλισμὸς καὶ τὰ κοσμήματά του ἔλαμπαν εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἐθάμβωναν τὰ μάτια, ποὺ τὰ παρετήρουν. Τὰ βλέμματα τῆς Μερκίας εἶχον διευθυνθῆ πρὸς τὸ πρόσωπόν του. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνου τὸ βλέμμα προσεπάθει νὰ εἰσδύσῃ μέχρις αὐτῆς τῆς ψυχῆς της. Μὲ βαθύν, εὐγενικὸν τόνον ἀπετάθη εἰς τὴν Μερκίαν:

—Πῶς ὀνομάζεσαι, κόρη; Ἡ πρώτη λέξις ποὺ τῆς ἀπηύθυνε, διέθεσεν εὐμενῶς τὴν Μερκίαν. Ἡ φωνή της, γλυκεῖα καὶ χαμηλή, ἔτρεμεν ἐλαφρῶς, καθὼς ἀπήντησε:

—Μερκία.

Ὁ Μᾶρκος ἐνόμισεν ὅτι δὲν εἶχε ποτὲ ἀκούσει μουσικὴν τόσον ἁρμονικῶς λεπτήν. Στρέφων πρὸς στιγμὴν τὰ μάτια του πρὸς τὸν Φάβιον, ἠρώτησε:

—Τὸ ὄνομά σου, φίλε;

—Φάβιος Φόντελος, ἦτο ἡ ἀπάντησις. Καὶ πάλιν τὰ βλέμματα τοῦ Μάρκου ἀστραπιαίως ἐπανῆλθον εἰς τὴν Μερκίαν.

—Αὐτὴ ἡ νεᾶνις εἶνε θυγάτηρ σου;

—Ὄχι, κύριε· καὶ ὁ Φάβιος ἐφάνη ὅτι παρενεβλήθη μεταξὺ τῶν δύο διὰ νὰ προφυλάξῃ τὴν Μερκίαν ἀπὸ τὸν νεαρὸν ἔπαρχον.

—Οὔτε συγγενής σου δὲν εἶνε; ἠρώτησεν ὁ Μᾶρκος.

—Ὄχι.

—Δὲν ἔχω συγγενεῖς, ἐψιθύρισε σιγὰ καὶ θλιβερὰ ἡ Μερκία.

—Τότε γιατί εἶνε μαζί σου; εἶπεν ὁ Μᾶρκος εἰς τὸν Φάβιον, μὲ τὰ βλέμματά του πάντοτε ἐπὶ τῆς Μερκίας.

—Ἦλθε μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ὄχλου, ποὺ ἐπέπεσεν ἐναντίον μου διὰ νὰ μὲ προστατεύσῃ, προσέθεσεν ὁ Φάβιος.

Ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐφαίδρυνε τὴν ὄψιν τοῦ Μάρκου καθὼς ἀνεφώνησε:

—Νὰ σὲ προστατεύσῃ! Τὸ κρίνον νὰ προστατεύσῃ τὴν ταλαντευομένην βελανιδιά!

Τί τὸν ἔχεις αὐτὸν τὸν γέροντα; ἠρώτησε τὴν Μερκίαν.

—Εἶνε διδάσκαλός μου.

—Ἄ, ἔτσι. Διδάσκεις εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα;

—Ὄχι.

—Εἰς ποίαν αἵρεσιν ἀνήκεις;

—Εἶμαι φιλόσοφος.

—Εἶνε χριστιανός! Θανατώσατέ τον! ἐβρυχήθη τὸ πλῆθος.

—Καθάρισε τοὺς δρόμους, Βιτούριε, διέταξεν ὁ Μᾶρκος. Οἱ στρατιῶται ἐσκόρπισαν τὰ πλήθη, τὰ ὁποῖα ἀπεμακρύνθησαν μὲ δυσκολίαν, φωνάζοντα «Θάνατος εἰς τοὺς χριστιανούς»!

Ὁ Γλαβρίων, ὁ ὁποῖος εἶχε παρακολουθήσει μὲ ἐνδιαφέρον τὰ διατρέξαντα, ἐστράφη πρὸς τὸν Φιλόδημον καὶ εἶπεν.

—Εἶδες, φίλε μου, ἡ εὐμορφιὰ ἐνίκησε τὸ κτῆνος.

—Ἐὰν ποτέ, κόρη μου, ἤθελες χρειασθῆ τὴν προστασίαν φίλου, ἔλα νὰ μὲ εὕρῃς, εἶπεν ὁ Μᾶρκος ἐντόνως, ἐξακολουθῶν νὰ παρατηρῇ τὴν Μερκίαν μὲ σοβαρότητα.

Ἀλλ' ἡ Μερκία ἔκαμεν ὀλίγα βήματα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὁ Φάβιος ἐστάθη μεταξύ των καὶ εἶπεν. Εἶνε ποτὲ δυνατὸν ἡ περιστερὰ νὰ ζητῇ τὴν φιλίαν μὲ τὸν ἱέρακα;

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἡ ἐπικεφαλὶς τοῦ Συντάγματος.

Νέα γίνεται συζήτησις διὰ τὸ προοίμιον, ἢ τὴν «ἐπικεφαλίδα», τοῦ ἀναθεωρουμένου Συντάγματος, τὴν ἀναφερομένην «εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος». Διότι ὁ γνωστὸς πολιτικὸς ἀρχηγός, ὁ ὁποῖος ἡρωϊκῶς ἐπετέθη κατ' αὐτῆς καὶ τήν.... καθήρεσεν εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1924, ἢ καὶ ἄλλοι νεοφώτιστοι τοῦ ἀριστερισμοῦ ὀπαδοὶ βουλευταί, ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπαναλάβουν τὸν ἡρωϊσμὸν τοῦτον καὶ εἰς τὸ ὑπὸ ἀναθεώρησιν Σύνταγμα.

Ὑποθέτομεν ὅτι τὸ ζήτημα δὲν ἔχει οὐσιαστικὴν σημασίαν διὰ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Διότι, καὶ ἂν τεθῇ ἡ ἐπικεφαλὶς αὕτη, δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς ὅτι θὰ τὴν σεβασθοῦν ἢ θὰ ἐμποδισθοῦν ἐξ αὐτῆς αὔριον οἱ ἔχοντες τὴν διάθεσιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ καταπατήσουν συνταγματικὰς διατάξεις ἢ νὰ παραβοῦν τὸν εἰς τὸ Σύνταγμα διδόμενον ὅρκον. Ὅπως καὶ ἡ ὕπαρξις τῆς εἰκόνος τοῦ Ἐσταυρωμένου ἢ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰ δικαστήρια δὲν παρέχει τὴν ἐγγύησιν, ὅτι οἱ μὲν δικασταί, σεβόμενοι τὸν Ἀρχηγὸν τῆς δικαιοσύνης, θὰ ἀπονείμουν ἀνόθευτον τὴν δικαιοσύνην, οἱ δὲ ὁρκιζόμενοι ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου διάδικοι θὰ εἴπουν γνησίαν τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τούτοις τὸ προκείμενον ζήτημα θὰ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν πιστὸν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν λαὸν νὰ μάθῃ ὅτι μερικοὶ ἀντιπρόσωποί του ἤθροισαν εἰς τὴν ψυχήν των τόσην ἀποστροφὴν πρὸς τὴν θρησκείαν, ὥστε πειράζονται καὶ νὰ βλέπουν καὶ ν' ἀκούουν κἂν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Σύνταγμα τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τοῦ ἀγροτοεργατικοῦ κόμματος, ὁ ἐπιδεικνυόμενος τώρα ὡς ἀρνητὴς τοῦ ἀθέου κομμουνισμοῦ, θεωρεῖ τόσον παροδικήν(!) τὴν θρησκείαν τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὥστε θὰ φοβῆται ἴσως μήπως ἡ θρησκεία αὕτη ἔχῃ διάρκειαν ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὸ ἰδικῆς του κατασκευῆς ἑλληνικὸν Σύνταγμα· καί, ἑπομένως, μήπως εἰς τὸ μέλλον ὁ κ. ἀρχηγὸς εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμῃ νέαν ἡρωϊκὴν εἰς τὸ Σύνταγμα ἐγχείρησιν, διὰ νὰ ἀποσβεσθῇ ἡ ἐπικεφαλὶς ἡ ἀναφερομένη εἰς τήν... πάλαι ποτὲ ὑπάρξασαν χριστιανικὴν θρησκείαν!

Ἡ κατάστασις τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου.

Εἰς τὴν θέσιν κυρίου ἄρθρου μιᾶς τῶν μεγαλυτέρων πολιτικῶν ἐφημερίδων ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ «παλαιοῦ δημοσιογράφου» περιγράφοντος τὴν «ἠθικὴν κατάπτωσιν», εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει παρασυρθῆ ὁ Τύπος.

«Τὴν ἀνησυχίαν, λέγει, διὰ τὴν συλλογὴν ἐνδιαφερουσῶν, ἀλλ' ἀναμφισβητήτου ἀληθείας εἰδήσεων, ἀντικατέστησεν ἡ προσπάθεια τῆς παρατάξεως κοινωνικῶν σκανδάλων καὶ εἰκόνων διαρκῶς προκλητικωτέρων. Τὴν προσπάθειαν συγκεντρώσεως ἄρθρων ἢ ἀνταποκρίσεων χρησίμων εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν καὶ δυναμένων νὰ τὸ κατευθύνουν πνευματικῶς ὑψηλότερον διεδέχθη ἡ μᾶλλον χυδαία περισυλλογὴ προκλητικῶν καὶ ἀνηθίκων καὶ λῃστρικῶν ἀναγνωσμάτων». Τονίζων δὲ ἰδιαιτέρως τὸν κατὰ τὰ τελευταῖα μόνον ἔτη ἐκτροχιασμόν, λέγει, ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες «εὑρέθησαν αἰφνιδίως εἰς τὸν πλέον ἐξωφρενικὸν κατήφορον τῆς διδαχῆς πρὸς τὰ πλήθη παντὸς ὅ,τι εἶναι δημαγωγικὸν καὶ ἀνήθικον, παντὸς ὅ,τι κολακεύει τὸ συμφέρον καὶ τὰ κατώτερα ἀνθρώπινα ἔνστικτα».

Ἀλλ' ἀφοῦ αὐτὰ ὁμολογοῦν πλέον δημοσιογράφοι, φαίνεται ὅτι ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κακὸν προὐχώρησεν εἰς τόσον βάθος κακίας, ὥστε θὰ τὸ συχαθοῦν καὶ οἱ εἰς αὐτὸ ὑπηρετοῦντες.

Μία ἔκκλησις.

Ἡ ἔκκλησις, τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐν Βόλῳ ταραχῶν, ἀποδεικνύει ποίαν ἀμερόληπτον καὶ εἰρηνοποιὸν ἐπέμβασιν δύναται καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ἡ Ἐκκλησία εἰς τοιαύτας περιστάσεις.

Ἡ ἔκκλησις ἀπηυθύνετο πρῶτον εἰς τοὺς ἐργοδότας καὶ ὑπεδείκνυεν, ὅτι ὀφείλουν νὰ στρέψουν χριστιανικῶς τὴν προσοχήν των πρὸς τοὺς βιοπαλαίοντας ἐργάτας, οἱ ὁποῖοι εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ οὐρανίου Πατρὸς καὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα ζωῆς, τιμῆς καὶ ὑποστηρίξεως· ὅτι ὀφείλουν νὰ θέσουν ὡς βάσιν ὄχι τὸ συμφέρον, τὸ ὁποῖον εἶνε πάντοτε ὁ σκληρὸς σύμβουλος, ἀλλὰ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ὁποίαν κηρύττει ὁ Χριστὸς καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐπιτυγχάνεται εἰρηνικὴ συνεργασία καὶ συμβίωσις. Ἀπηυθύνετο ἔπειτα πρὸς τοὺς ἐργάτας, ὑποδεικνύουσα ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τοὺς βλέπει ὄχι ὡς ἐχθρούς της, ἀλλ' ὡς τέκνα της· ὅτι ἀποβλέποντες εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἐργάτης, πρέπει νὰ ἐπιδιώκουν τὰ δίκαιά των μὲ μεθόδους ὄχι βιαίας καὶ αἱματηράς· διότι τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀντιπάθεια εἶναι ὁ χειρότερος σύμβουλός των. Ἐκάλει δὲ ἐργοδότας καὶ ἐργάτας νὰ διώξουν ἀπὸ τὴν καρδίαν των τὸ μῖσος καὶ νὰ συνεργασθοῦν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀγάπῃ, ἵνα οὕτω χαρίσουν εἰς τὴν κοινωνίαν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εἰρήνην.

Ὁ ὑλιστικὸς πολιτισμός.

Δὲν εἶναι ὀλίγοι οἱ κατέχοντες ἐξέχουσαν μεταξὺ τῶν λαῶν θέσιν, οἱ ὁποῖοι βλέπουν μὲν ὀρθῶς τὰ αἴτια τῆς σημερινῆς κρισίμου καταστάσεως, ἀντιλαμβάνονται δὲ καὶ ποία ἡ θεραπεία. Ἀλλ' εἶναι, φαίνεται, τόση ἡ φορὰ τῶν λαῶν πρὸς τὴν καταστροφήν, ὥστε νὰ μὴ δύνανται οὗτοι νὰ ἐπιδράσουν, νὰ ὑπερισχύσουν δὲ οἱ ἡγέται τοῦ ὀλέθρου καὶ οἱ «ἔμποροι τοῦ θανάτου».

Πολλάκις ἐσημειώσαμεν γνώμας τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Προσθέτομεν ἐδῶ καὶ μερικὰ τμήματα μιᾶς ὁμιλίας, γενομένης ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ ὑφυπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ αὐτοῦ κράτους Francis B. Sayre *(Φραγκίσκου Σαΐὺρ) καὶ δημοσιευθείσης εἰς τὸ περιοδικὸν* «Federal Council Bouletin» *τῆς Νέας Ὑόρκης. «Εὑρισκόμεθα σήμερον, εἶπεν, εἰς μίαν περίοδον ἀποθαρρύνσεως καὶ αὐξούσης ἀπαισιοδοξίας. Φαίνεται ὅτι ἐξωλισθήσαμεν εἰς τὴν μακρὰν πορείαν τῆς προόδου καὶ ὀπισθοδρομοῦμεν. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐλευθερία, ἡ δημοκρατία, ὁ κοινοβουλευτισμός, ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, ἡ πίστις— πάντα ταῦτα εἰς σημαντικὰς χώρας τοῦ κόσμου δὲν ὑφίστανται». Καὶ οὐχὶ ἄνευ λόγου· διότι «ἐγίναμεν κύριοι τοῦ ὑλικοῦ κόσμου—προσέθεσεν—ἀλλ' ἐχάσαμεν τὰς πνευματικὰς ἀξίας, αἱ ὁποῖαι μόναι δίδουν εἰς τὴν ζωὴν ἱκανοποιητικὴν ἀμοιβήν. Ὁ πολιτισμός μας κατήντησε κατ' οὐσίαν ὑλιστικός. Ἐζητήσαμεν τὴν εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀπόκτησιν ὑλικῶν. Ἐνεπιστεύθημεν πλήρως τὴν ἀσφάλειάν μας εἰς τὴν ὑλικὴν δύναμιν. Ἐπαύσαμεν δὲ νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν ἀσύγκριτον δύναμιν τὴν προερχομένην ἐκ τῆς θρησκείας. Ἐχάσαμεν τὴν πίστιν μας καί, μαζῇ μὲ αὐτήν, τὴν αἴσθησιν τῆς πνευματικῆς κατευθύνσεως. Ἀπεκτήσαμεν τεραστίαν ὑλικὴν δύναμιν, χωρὶς ἀνάλογον ἀνασταλτικὴν πνευματικὴν ἀντίληψιν».*

Τὰ ἀποτελέσματα καὶ ἡ θεραπεία.

Ἐκθέτων δὲ τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης ἄνευ πίστεως καὶ πνευματικότητος ὑλικῆς δυνάμεως, λέγει: «Ὁ κόσμος σήμερον ὀπισθοχωρεῖ πρὸ τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων τοῦ χονδροειδοῦς ὑλισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπηκολούθησε τὴν ἀπώλειαν τῆς πίστεώς μας. Ἡ ἀνθρωπότης δὲν διψᾷ πλέον δι' ἄλλας ἐφευρέσεις καὶ ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις καὶ βελτιωμένας βιομηχανικὰς μεθόδους. Διότι αὐτὰ δὲν θὰ παύσουν τὴν ψυχικὴν ὀδύνην, τὴν συντετριμμένην ζωήν, τὰς αὐτοκτονίας. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἄνδρες καὶ γυναῖκες λαχταροῦν καὶ ζητοῦν σήμερον ψηλαφητά, εἶναι αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι, ὡς εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ εὐτυχία, τὴν ὁποίαν δὲν καταβάλλουν αἱ ἐξωτερικαὶ περιστάσεις, ἡ χαρὰ εἰς τὸ καθημερινὸν ἔργον καὶ ἡ ἱκανοποίησις εἰς τοὺς κοινοὺς κόπους..... Ἀλλὰ τοιαῦται ἀξίαι δὲν ἠμπορεῖ νὰ οἰκοδομηθοῦν ἐπάνω εἰς ὑλικὰ θεμέλια.

«Ἡ περαιτέρω πρόοδος ἀπαιτεῖ ἀνοικοδόμησιν ἐπὶ πνευματικῶν θεμελίων. Ἡ μόνη λύσις, τὴν ὁποίαν βλέπω, ἡ μόνη λύσις, ποὺ φαίνεται πράγματι πρακτική, εὑρίσκεται εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.... Ἐὰν ὁ πολιτισμός μας δὲν ἠμπορῇ νὰ ἀνυψωθῇ εἰς τὴν καθαρωτέραν κατανόησιν καὶ τὴν ἰσχυροτέραν πίστιν τῶν θεμελιωδῶν διδασκαλιῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἐχάραξε διὰ τῆς ζωῆς Του, ὁ πολιτισμός μας δὲν δύναται νὰ ἐπιζήσῃ.... Πρέπει νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν ζῶντα Χριστόν. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι δὲν μάθουν νὰ Τὸν ἀγαποῦν, δὲν θὰ Τὸν ἀκολουθήσουν, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ κατορθώσουν νὰ μάθουν πῶς θὰ κατέχουν τὴν ζωήν».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.
Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.
Ἁγ. Νικολάου (Πευκακίων) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.
Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.
Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· ἱεροδ. Χαραλ. Δέδες ἐν Χανίοις· ἱεροδ. Πάμφιλος Παπαγιάννης καὶ Δ. Παπαδημητρίου ἐν Ἡρακλείῳ· Περ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου)· Ἀλέξ. Γκανιάτσος καὶ Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Κωνστ. Χρόνης ἐν Καστορίᾳ· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Πάτραις καὶ Γ. Γεωργανόπουλος ἐν Κερκύρᾳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι